

Eesti Rohelise Liikumise tegevuse kokkuvõte

november - detsember 2002

See siin on viies number Eesti Rohelise Liikumise tegevusülevaadet. 2002. aasta algul alanud tegevus kõigi liikmete parimaks informeerimiseks meie tegevusest on kestma jäänud ja areneb. Kui Sul on ettepanekuid tegevusülevaadete parandamise osas, siis saada need toimetaja Hanna Maran'ile (hamar@ut.ee).

2002. aasta kaks viimast kuud olid Eesti Rohelise Liikumise jaoks väga huvitavad – keskkonna-alal toimus Eestis väga palju olulist ning me lõime paljudes protsessides aktiivselt kaasa, sattudes oma seisukohavõttudega ka senisest sagedamini meediasse. Mõneti kajastab meie jõulisem tegevus paljude liikmete soovi aktiivsema ja radikaalsema keskkonnaliikumise vastu,

teisalt on meie aktiivsus loogiline vastus areneva majanduse poolt tingitud survele.

Ka organisatsiooni-siseselt on aasta lõpul toimunud uusi arenguid. Novembris lõppes üle 4 kuu kestnud konkurss ERL-ile tegevdirektori leidmiseks. Algselt huvi tundnud 15 kandidaadist sai valitud 35-aastane Jaanus Välja, kes on detsembrist meie Tartu kontoris ka hoogsalt tööle asunud. ERL uuendas aasta lõpul ka oma kodulehekülje (www.roheline.ee) kujundust, muutes seda kasutajasõbralikumaks ning lisades uut infot.

Peep Mardiste
Juhatuse esimees

Kokkuvõtted tööruhmade tegevusest

Energeetika tööruhm

29. novembril 2002 korraldas rahvusvaheline keskkonnaorganisatsioon Geenpeace Muuga sadamas protestiaktsiooni eesmärgiga keelustada ühekordse põhjaga naftatankerite kasutamise Läänemerel. ERL toetas oma seisukohavõttudes Greenpeace'i igati - Puhta Läänemere Koalitsiooni (CCB) raames oleme juba aastaid esinenud sama nõudmisega. Eesti majandusarengu liigsuur sõltuvus naftatransiidist on vale (vt praegust

poliitikute ja ärimeeste paanikat Soome lahe kinnikülmumise teemadel) ning see põhjustab suurt keskkonnareostuse riski.

ERL-i ja majandusministeeriumi vaheline kohtuvaidlus jätkub istungiga veebruaris. Mõlemalt osapoolelt on tunnistajatena istungile oodata eksperte.

Liis Keenberg
Peep Mardiste

Metsanduse tööruhm

Oktoobris taas alanud ebaseaduslikud raied Lahemaa rahvuspargis tingisid mitmeid tegevusi novembri algul. 2-3. novembril toimus Tartu Üliõpilaste Looduskaitseringi (TÜLKR) retk Lahemaale, kus osalesid ka mitmed ERL-i liikmed. Matka käigus avastati ebaseadusliku raie jätkumine. ERL reageeris

toimuvale kiiresti ja juba järgmisel päeval, 4. novembril toimus Tallinnas, keskkonnaministeeriumi ees ERL-i ja TÜLKR-i poolt ühiselt korraldatud aktsioon, kus nõuti keskkonnaminister Heikki Kranichi tagasiastumist ning protesteeriti Eestis valitseva seadusetuse ja haldussuutmatuse

vastu metsanduses. Demonstratsioonil osales üle 40 inimese ja üritus kestis veidi üle kahe tunni.

Oktoobris ja novembris tegeleti varimetsanduse teemaga ka sisuliselt. Toimus kohtumine peaministriga ja riigikogu metsahuviliste saadikutega. Aktiivselt kajastati ebaseadusliku metsakasutuse teemat meedias. Esineti ajalehtedes ja raadios.

Novembri lõpus osales Rein Ahas FSC peaassambleel Mehhikos.

Tõiselt algas ERL-i metsarühmale ka detsember. Seoses valmiva metsaseadusega kutsusid ERL ja Eestimaa Looduse Fond (ELF) 3. detsembril Tallinnasse kokku Eesti suurimate puidutööstusfirmade esindajad et leida töösturite ja keskkonnakaitsjate ühised seisukohad uue metsaseaduse eelnõu parandamiseks. Koosoleku tulemusena formuleeriti neli printsiipi, mis esitati peaministritele:

1. Puiduturul peab olema võimalik selgelt, üheselt ja operatiivselt eristada seaduslikult ja ebaseaduslikult varutud puitu.
2. Riik peab tagama metsade täieliku inventuuri ja vastavate andmete kajastamise metsaregistris.
3. Metsamajandamise maksustamise süsteem tuleb ümber vaadata, et soodustada säästvat metsandust ja vähendada majandajate huvi varjata oma tegevust.
4. Riik peab tagama metsade parema järelvalve ja planeerima rikkumisi ennetavaid meetmeid.

Alla kirjutasid ERL, ELF ja suuremad skandinaavia metsafirmad. Kodumaised pui-

Planeeringute jälgimine

Novembris jõudis ERL-i kaasabil positiivse lahenduseni Ääsmäele nõrgalt kaitsitud põhjaveega alale kavandatud Loode-Eesti regionaalse jäätmekäitlusettevõtte planeeringukonflikt. Valeandmete esinemine keskkonnamõju hindamise aruandes suudeti tõestada, planeeringu tellija ja finantseerija AS Ragn'Sells Eesti loobus prügilajäätme rajamise plaanist Ääsmäele.

Osaleti ka Sillamäe tahkete olmejäätme prügilajäätme keskkonnamõjude hinda-

duvarujad ja Eesti Metsatööstuse Liit ei julgenud avaldusele alla kirjutada.

10. Detsembril toimus Vabariigi Valitsuses varimetsanduse arutelu, kus ERL oli teiseks ettekandjaks. ERL-i eesmärk oli varimetsanduse teema tõstmine valitsuse prioriteediks valitsuskomisjoni moodustamisega ja ametkondade töö koordineerimine. Keskkonnaminister üritas oma meeskonnaga teema tähtsust kahandada. Tulemused pole veel selged.

Detsembril jooksul tegeleti metsaseaduse koostamise komisjoni töökorralduse küsimustega: ERL-i arvates on uue seaduse koostamise protsess libipaistmatu ja töögrupi koosseis ebahühtlane. Liiga paljude oluliste teemadega tegelevad ametnikud või organisatsioonid, kellel on huvide konflikt.

Detsembris arutati ka FSC töögrupi tulevikku ja standardi koostamist.

*Rein Ahas
Hando Hain*

mise protsessis, samuti Hiiumaal Kõrgessaare valla üldplaneeringuprotsessis.

Detsembris õnnestus EKO kaasabil peatada Pirita jõe ürgorgu kavandatud korterelamute planeeringu menetlus, kuniks jõustub maastikukaitsealal ehitustegevust keelustav kaitse-eeskiri. Ääsmäele kavandatud jäätmekäitlusettevõtte planeeringu keskkonnamõju hinnanud eksperdi litsentsi kehtetuks tunnistamiseks. Alustati Kagu-Eesti regionaalse jäätme keskuse (Tuule-

mäe) planeeringu ja keskkonnamõtjude hindamise analüüsiga. Silma hoitakse peal Pärnu jõe ja Jannseni tn. vahelise ala detailplaneeringul, millega tellija OÜ Pärnu Stividorid soovib üldplaneeringus kalda-pargiks kavandatud alal hakata laadima pakendatud kaupa.

Säästva tarbimise töörühm

Säästva tarbimise töörühm pidas novembris-detsembris kaks koosolekut, mõlemad Tartus. Arutati käigusolevaid ja tulevaseid projekte: supermarketite keskkonnasõbralikustamine, säästva tarbimise koalitsiooni loomine, pesupulbrite ja puhastusvahendite analüüsimine, riidekottide reklaamimine ja ökomeeskondade moodustamine koolide juurde.

Poodide keskkonnasõbralikustamise projekti raames on väljatöötamisel üldine loodussõbralikke tooteid reklaamiv märk. Läbirääkimised on toimunud Selveri, Comarketi ja Kaubamaja esindajatega, kus ollakse nõus plakatite ja eriliste keskkonnamärgiga hinnasiltide väljapanemisega, kuid probleeme on lahtiste toodete ja oma kilekotti ostmise eelistamisega. Ka riidekotte ollakse nõus marketites müüma, aga sõltuvalt kottide hinnast.

Säästva tarbimise koalitsiooni raames on olnud kohtumised keskkonnaministeeriumi ja OÜ Sildesti esindajatega. Tegime keskkonnaministeeriumi soovitusel peale Säästva Eesti 21 strateegiasse säästva tarbimise osa mustandi. Valmistasime ette säästva tarbimise konverentsi 25-26. jaanuaril Otepääl. Valmistasime koalitsioonileppe ja strateegia mustandid. Konverents saaks olema koalitsioonileppe allakirjutamise kohaks.

Riidekottide reklaamiprojekti meeskond tegeles lastelt joonistuste kogumisega, mida kottidele panna ja koostatakse turu-uuringut, kes oleks riidekottide ostjad ja kasutajad.

Pesupulbrite ja puhastusvahendite keskkonnasõbralikkuse kindlakstegemise projekti raames alustati toodete turuosa uurin-gut.

Vaatluse all on Nõmmeveski hüdroelekt-rijaama rajamise planeering, mida arendaja püüab ellu viia planeeritava kaitseala valit-seja Lahemaa Rahvusparki Administrat-siooni vastuseisust hoolimata.

Liis Keerberg

Allan Kokkota ja Helena Väljaste käisid kohtumas Rootsi ja Taani keskkonna- ja tarbijakaitse organisatsioonidega, uurisid Taani jäätmekäitlust ning tegid pilte keskkonnasõbralike toodete reklaamimi-mise võimalustest poodides. Detsembri al-guses viibisid mõlemad Budapestis säästva eluviis õppekursusel, kus põhiohk oli säästval ehitusel ja toiduainete tootmisel-tarbimisel.

29. novembril 2002 kutsus ERL tähistama rahvusvahelist ostuvaba päeva (*Buy Nothing Day*). Nimelt korraldavad tarbi-mishulluse pärast muretsevad grupid üle maailma traditsiooniliselt tänupühade järg-sel esimesel reedel avalikkuse harimiseks aksioone, kutsudes inimesi vähem ja mõistlikumalt tarbima. ERL kleepis selleks Tallinnas ja Tartus üles vastavaid postreid, lõi spetsiaalse kodulehe ning tegi aktiivset meediatööd (vt lisatud artiklit SL Õhtulehes).

Allan Kokkota

Transpordi tööühm

Eesti Rohelise Liikumise transporditeemalise tegevuse oluliseks osaks on alati olnud keskkonnasõbralaike alternatiivide toetamine. Detsembris pani Edelaraudtee AS Tallinna-Tartu liinile käima kiirrongid (kui 2,5 tunnist sõitu kiireks lugeda...). ERL toetab igati reisirongiliikluse arendamist Eestis ning nii tegime koos Tartu Üli-

õpilaste Looduskaitseringi aktivistidega kaasa 20. detsembril 2002 toimunud esimesel rongisõidul Tartust Tallinna ja tagasi. Tallinnas andsime Edelaraudteele üle ka auhinna "Roheline Tegu 2002," millega ERL avaldab tunnustust Tallinna-Tartu kiirrongiliikluse avamise puhul.

Autovaba päev septembris

Pisut hilinenult ilmub seekordses teabelehes kokkuvõtte ka septembris toimunud Autovabast Päevast.

22. september on Euroopas kujunenud päevaks, mil pööratakse kõrgendatud tähelepanu autode poolt põhjustatud probleemidele. Ürituse nimetuseks on "Autovaba päev", mis lahtiseletatuna tähendab "Linna ilma autota!"

Traditsioon ei ole küll veel pikaajaline, kuid juba leidnud aktiivset poolehoidu peaaegu kõigis Euroopa Liidu riikides. Autovabast päevast osavõtvaid linnu seob ühine harta, milles on esile toodud tegevused ja põhimõtted, millest tuleb lähtuda sellise päeva organiseerimisel. Tallinn liitus hartaga 2002 aastal esimest korda.

Autovaba päeva põhieesmärk on liikuda sellel päeval linnas autota ja propageerida

linnaelanike seas säästlikule arengule kaasaaitavat käitumist.

Inimestel soovitatakse leida liikumiseks alternatiivseid vahendeid ja mooduseid, olgu see siis JALGRATAS, ühistransport, jala käimine, rulluisud või mõni muu liikumisviis.

2002. aasta septembris korraldasid Tallinnas Autovaba päeva järgmised organisatsioonid:

Tallinna Linnavalitsus, Tallinna Trammi ja Trollibussikoondis, Tallinna Autobussikoondis, Elektriraudtee, Keskkonnaministeerium, Keskkonnauuringute Keskus, Noorteühing FWD ja Eesti Roheline Liikumine.

Kokku toimus päeva jooksul mitmeid atraktsioone - ühistranspordi mitmevõistlus, ühistranspordi tuur (troll, tramm, rong, buss), rulluisumatk ning JALGRATTASÕIT. Viimase korraldajateks olid Eesti Rohelise Liikumise noored.

Rattasõitu alustati Estonia puisteelt samal ajal, kui linnarahvas läks ühissõiduki tuurile. Ratturid liikusid piki Pärnu maanteed ning ühissõiduki tuuril osalejatega saadi uuesti kokku Elektriraudtee depoos Pääskülas.

Depoos vaadati erinevaid võistlusi, söödi sooja suppi ja täideti küsitluslehti. Depoost liiguti tagasi Estonia puisteele, kus toimusid veel mõned võistlused, autasustamine ning loosiauhindade kätteandmine.

Liis Truubon

Veekaitse tööühm

26-27. novembril toimus Tallinnas Puhta Läänemere Ühenduse (CCB) rahvusvaheline seminar, kus arutati, kuidas CBB saaks tulevikus oma töid rohkem Euroopa Liidu veekaitsepoliitikaga seostada. Tutvuti 2004. aastaks valmima plaanitud juhendmaterjali "Üldsuse kaasamisest EL Vee- raamdirektiivi ellurakendamisse".

Kahe päeva jooksul said kõik seminaril osalejad tuua näiteid oma riigist ja töökogemustest. Pikem artikkel ürituse kohta ilmub ERL kodulehel (www.roheline.ee), veekaitse tööühma ja CCB lingi all. Eriti tahaks lugejate tähelepanu pöörata kokkuvõttele Rootsi Looduskaitse Seltsi liikme Nina Ljungquist'i ettekandest, kus räägitakse Johannesburgi kohtumise vee-sektsioonil räägitust.

2-4. detsembril toimus CCB toel rahvusvaheline seminar Poolas, seekordseks teemaks Euroopa Liidu laienemise ja keskkonnasõbraliku põllumajanduse edendamise küsimused. Ühes töögrupis analüüsi, kas CCB saaks kuidagi kaasa aidata Euroopa Liidu Põllumajanduspoliitika (CAP) reformi läbiviimisele ja kuidas teadvustada otsuselangetajatele paremini Läänemere valgala erilist keskkonnatundlikkust põllumajandusreostuse suhtes. Huvilistele on põhjalikum info kodulehel.

16. detsembriltegid ERL-i veekaitse tööühm ja Eesti Veeühing kokkuvõtteid

Keskkonnakorraldus

Detsembris valmis riiklikul Keskkonnavesteringute Keskusel (KIK) 2003. aastal rahastatavate projektide esialgne nimekiri ning ERL osales nende kommenteerimisel. Kaks ERL-i inimest (Peep Mardiste ja Valdur Lahtvee) olid kaasatud projekte hindavate ekspertkomisjonide töösse. Koos teiste Eesti Keskkonnavesteringute Koja (EKO) organisatsioonidega tehti KIK-i nõukogule ka mitmeid

veepartnerlusühenduse projektist "Veemajanduse rahastamine", mille eesmärgiks on teavitada üldsust ja veespetsialiste veemajanduse valdkonnas liikuvatest rahavoo-gudest ning vee hinna kujunemisest. Vee-partnerlusprogrammi eesmägi kohaselt tuleks vee hinna kujundamisse kaasata kõik veekasutajad, selleks peab aga omama põhiteadmisi hinda kujundavatest teguritest ja selle mõjutamise võimalustest. ERL-i ja Veeühingu trükis "Vee hindamine Euroopa Liidus", mida seminaril tutvustati, püüab kaasa aidata sellealaste teadmiste levitamisele. Teemat on plaanis edasi arutada 2003. aasta märtsikuusel Veepäeva konverentsil.

Jätkus alternatiivsete veepuhastus seadmete rahastamise võimaluste propageerimine Riikliku Arengukava keskkonnamõtjude hindamise protsessis.

Tallinna elanike peamiseks muredeks kahel viimasel kuul olid arvukate puude mahavõtmise Hirvepargis ja Kopli kauba- jaama tuleohtlikkus. Piisab juhuslikust tuletikust või huligaanitseamisest, et plahvataksid pikad kütuserongid. Tallinna ja Bekkeri sadamaid läbiva naftatransiidiga seonduv on nii veekaitse kui transpordi tööühma ühine mure.

Maret Merisaar

Taavi Nuum

üldisemaid ettepanekuid KIK-i efektiivsuse ja avatuse tõstmiseks. Vahetult enne KIK-i nõukogu istungit 12. detsembril õnnestus eduka *lobbytöö* tulemusena ära hoida keskkonnaministeriumi kavandatud 1,5 miljoni krooni suurune kahtlase väärtusega tehing maakondlike keskkonnaharidusrahade kantamiseks.

Peep Mardiste

Eesti Rohelise Liikumise rahvusvaheline koostöö

Alates käesolevast teabelehe numbrist hakkame eraldi rubriigis tutvustama ka ERL rahvusvahelist koostööd. Et ERL on mitme rahvusvahelise keskkonnaorganisatsiooni liikmeks, siis tutvustame igas 2003. aasta teabe-

lehes üht neist organisatsioonidest. Käesolevas numbris teeme algust esimese rahvusvahelise organisatsiooniga, mille liikmeks ERL astus – selleks on Friends of the Earth International.

Friends of the Earth International

Friends of the Earth International (FoEI, Rahvusvaheline Maa Sõprade Organisatsioon) on Eesti Rohelise Liikumise üheks keskseks rahvusvaheliseks katusorganisatsiooniks. FoEI liikmeks saab olla vaid üks organisatsioon igast riigist; see peab olema demokraatlik ning oma tegevuses tervet riiki hõlmav. 1988. aastal asutatud ERL on FoEI liikmestaatust taotledes läbinud hoolika hindamise ning kannab uhkusega 1989. aastast FoEI täisliikme staatusi.

FoEI ise asutati 1971. aastal Rootsis nelja keskkonnaorganisatsiooni (Inglismaalt, Prantsusmaalt, Rootsist ja USA-st) poolt. Tänapäevaks on FoEI kasvanud üheks maailma suurimaks keskkonnaorganisatsiooniks, omades liikmeid 68 riigist. FoEI on Greenpeace ja Maailma Looduse Fondi (WWF) kõrval üks kolmest suuremast ja mõjukamast rahvusvahelisest valitsusvälisest keskkonnaorganisatsioonist. FoEI oluliseks erinevusest teistest suurtest keskkonnaiühendustest on see, et ta on iseseisvate riiklike organisatsioonide föderatsiooniks, mis liikmesorganisatsioonide riikliku tasandi otsustesse ega tegevusse ei sekku. Seega on FoEI pigem koostöövõrgustikuks, mille raames erinevate riikide keskkonnakaitsjad ühisprojekte ellu viivad ning koordineeritult rahvusvahelist keskkonnapoliitikat mõjutavad.

Amsterdamis peakorterit omava FoEI sisuline tegevus toimub rahvusvaheliste kampaaniate raames ning nende teemad valitakse kõigi liikmesorganisatsioonide osalusel FoEI aastakoosolekul. Üks FoEI aastakoosolek on toimunud ka Eestis - 1994. aastal Jänedal. 2003. aastal on FoEI peamisteks eesmärkideks taastumatute loodusressursside (eelkõige nafta ja kulla) kaevandamise vähendamine, sotsiaalsete ja keskkonnaküsimuste suurem tähtsustamine rahvusvahelist kaubandust puudutavates lepetes, tõsise valitsustevahelise koostöö algamine kliimamuutuste ärahoidmiseks ning rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide avatuse suurendamine.

Kuna FoEI omab liikmesorganisatsiooni ka praktiliselt kõigist Euroopa riikidest, siis on viimased loonud omaette regionaalse koordinatsioonikeskuse Friends of the Earth Europe (FoEE), mille kontor asub Brüsselis. Ka FoEE tegevus toimub rahvusvaheliste kampaaniate kaudu; need on keskendunud eelkõige Euroopa riike puudutavatele teemadele. Hetkel on keskmateks teemadeks toit/põllumajandus, geneetiliselt muundatud organismid, tuumaenergeetika, rahvusvaheline kaubandus, kliimamuutused. FoEE on väga aktiivne *lobby*-tegija Euroopa Liidu institutsioonides, olles Brüsselis igati tunnustatud ja tõsiseltvõetavaks tegijaks.

**Friends of
the Earth
International**

Friends of the Earth International

PO Box 19199
1000 GD Amsterdam
Holland

telefon: +31 20 622 1369
faks: +31 20 639 2181
e-mail: info@foei.org
URL: www.foei.org

Eesti Roheline Liikumine meedias

Pressiteated

20. detsember 2002

Rongiga roheliselt - rohelised tervitavad kiirrongi käikupanekut

Eesti Roheline Liikumine annab täna Edelaraudtee AS-le auhinna "Roheline Tegu 2002," millega avaldab tunnustust Tallinna-Tartu kiirrongiliikluse avamise puhul. Täna käikupandud Tallinna-Tartu kiirrong on keskkonnasõbralikuks alternatiiviks kahe linna vahel üha tihenevale autoliiklusele. Paljud igapäevased autoroolis Tallinnas käijad unistavad mugavast rongikohvikust ja võimalusest sõidu ajal sülearvutiga tööd teha.

Reisiringiliiklus on keskkonnasõbralikum ning kõigile elanikkonna kihtidele võrdsemat kasutusvõimalust pakkuv transpordiliik. Rong saastab reisijakilomeetri kohta arvatuna vähem keskkonda ning on säästlikuma ruumikasutusega kui auto või isegi bussi kasutamine. Rong säästab ummikutest ja teedelaiendustest. Erievaalt Euroopa Liidust on Eestis investering asfaldisse jätkuvalt eelistatuim transpordisektori rahapaigutus. "Uue, senisest kiirema ja mugavama rongi käimapanek Tallinna ja Tartu vahel on samm õiges suunas, kuid see ei tohi jääda ainsaks ega viimaseks sammuks reisiringiliikluse elavdamisel Eestis," lausus Eesti Rohelise Liikumise transpordiekspert Mari Jüssi.

Kui reisiringindusele antavate dotatsioonide kõrval ausalt välja tuua autotranspordile antavad varjatud subsideerimised ja autokasutaja poolt mitte kinni makstud väliskulud (näiteks ummikukulud ning tervise- ja keskkonnakahjud), siis selgub, et liberaalsete poliitikute kirjutud kallis raudteeliiklus on tegelikult täiesti konku-

rentsiivõimeline. "Tallinna-Tartu neljarealise kiirtee täismahus valmishitamise asemel peaks miljardid kroonid suunama hoopis keskkonnasõbralikumate transpordilahendustele, nagu reisiringiliikluse arendamisele. Saaremaa püsiühenduse uurin-gute asemel tuleks asuda Tallinna ümbruse transpordiprobleeme lahendama," lausus Eesti Rohelise Liikumise juhatuse esimees Peep Mardiste.

Eesti Rohelise Liikumise poolt väljaantava aasta negatiivseima keskkonnateo auhinna pälvis reformierakondlasest keskkonna-minister Heiki Kranich suutmatuse eest tagada Eestis metsade ja looduskaitsealade kaitset.

rongiga roheliselt

Eesti Päevaleht Online

9. detsember 2002

Euroopa Liit tõrjub vanu naftatankereid

Heiki Suurkask

EL sulgeb oma sadamad ühekordse põhjaga tankerite ees.

Keskkonkaitsjad lõpetasid tanker Byzantio blokeerimise Rotterdamis.

Foto: Reuters

Ühekordse põhjaga iganevad naftatankeri Prestige hukki Hispaania rannikul ajendas Euroopa Liidu otsuse keelata samasuguste tankerite visiidid oma sadamatesse, kusjuures Balti riikidele peaks lähiajal jõustuv keeld laienema siis, kui nad liituvad Euroopa Liiduga.

Reedel rippusid ühenduse Greenpeace keskkonkaitsjad aheldatuna Rotterdami sadamas seisnud 26 aastat vana tankeri Byzantio ankrutrosside küljes, üritades takistada nende arvates ohtliku laeva väljumist sadamast.

Hollandi võimud aga ei leidnud tankerilt mingit viga ja sealne kohus käskis keskkonkaitsjatel lahkuda. Vastasel juhul oleksid nad pidanud maksma veerand miljonit eurot päevas trahvi. Laeva juurest lahkudes maa-lisid aktivistid laevakerele kirja: "EL, tegutse kohe!"

Brüssel ei taha näha vanu tankereid. Byzantio on vaba lahkuma Rotterdami sadamast, mis juba lähemal ajal peaks sellistele tankeritele lõplikult sulgema sissepääsu. Nimelt otsustasid EL-i transpordiministrid sulgeda liidu sadamad vanade ja ühekordse põhjaga tankeritele, just selline oli uppunud Prestige ja on ka Byzantio.

"Ühekordse kerega tankerid me oma vetes enam ei aktsepteeri. Peame nendest lahti saama niipea kui võimalik," ütles Taani majandusminister Bendt Bendtsen pressikonverentsil pärast EL-i keskkonnaministrite kohtumist. Keeld kehtib ka bituumenit ja toornaftat vedavate aluste kohta ning jõustub niipea, kui valitsused avakdavad selle oma ametlikes väljaannetes. Keelatakse ka tankerid, mis on vanemad kui 23 aastat.

Euroopa Liit püüab selgitada keelu kehtestamise vajadust kõikidele riikidele, sealhulgas Baltimaadele, ning suurimale naftaeksportijale Venemaale, vahendas uudisteagentuur BNS.

Prantsusmaa, Hispaania, Portugal ja Itaalia teatasid ühtlasi, et neil on õigus nõuda rohkem kui 15 aasta vanustelt tankeritelt eemaldamist nende 200 miili laiusest majandusvööndist, kui kontrollimisel leitakse, et alus on ohtlik. Oma territoriaalvete kaitseks on kaasaetud ka sõjalaevad.

Keeld laieneb koos Euroopa Liiduga. Eelmisel nädalal skandaali põhjustanud tankerid Byzantio ja Enalios

Titan on kantud Malta registrisse, kuid liitumisel Euroopa Liiduga 2004. aastal peab saareriik need laevad maha kandma, teatas netiportaali Malta Media. Samuti laieneb ühekordse kerega tankerite keeld Eesti, Läti ja Leedu sadamatele, kui need riigid EL-iga ühinevad.

Euroopa Liidu otsus sündis peamiselt tänu Prantsusmaa ja eesistujariigi Taani initsiatiivile pärast kahte ränka naftakatastroofi Prantsusmaa ja Hispaania rannikul viimase kolme aasta jooksul.

Eesti rohelised tankerite vastu

Keskkonkaitseseorganisatsiooni Greenpeace korraldas 29. novembril Muuga sadamas tanker Byzantio juures protestiaktsiooni ilma Eesti rohelise appi kutsumata.

"Professionaalidena ja üllatusemomendi säilitamiseks ei informeerinud Greenpeace kunagi teisi üksikasjaliselt oma aktsioonidest. Antud juhul andsid nad meile küll märku, et on Eestisse tulemas," kinnitas Eesti Rohelise Liikumise juhatuse esimees Peep Mardiste Eesti Päevalehele.

Riikidevaheline konkurents naftatransiidi teenendamiseks on ebasäästlik, seda ka majanduslikult, arvas Mardiste. "Ka Eesti majanduskasvu liiga suur sõltuvus transiidist on ohtlik ning naftaveoga meie raudteel on seotud otsene väga suur katastroofihoht," lisas ta.

SL Õhtuleht

29. november 2002

Õnn ei peitu kilekotis

Allan Kokkota,
Eesti Roheline Liikumine

Ostuvaba päeva tähistamine sai alguse 10 aastat tagasi Kanadast reklaamifirma töötaja Ted Davise poolt, kes otsustas väljendada oma tülgastust ületarbimise suhtes. Sellel aastal tähistatakse päeva enam kui 30 maal tänavakontsertide, -õpetuste, loengute, öödiskode ja kõikvõimalike põnevate tegevustega, mille mõtteks on juhtida tähelepanu ületarbimisele ja õpetada keskkonnasõbralikku ostmist.

Maakera jääb väikseks

Ekstreemsemad organisatsioonid korraldavad marsse, kus kantakse T-särke kirjadega «mida enam tarbid, seda vähem elad». Rahumeelsemad maskeeruvad Zen Jõuluvanadeks, kes kinkide ostmise ehk loodusressursside tarbimise asemel kaubakeskustes mediteerivad.

Eesti Rohelisel Liikumisel on seekord plaanis panna Tallinnas ja Tartus üles mõned ostuvaba päeva (Buy Nothing Day) teemalised ingliskeelsed plakatid, mis viitavad kodulehele, kus seletatakse pikemalt säästva tarbimise ja ostuvaba päeva mõtet. Toimimas on supermarketite keskkonnasõbralikustamise projekt, kus soovatakse vähendada

pakendamist ja reklaamitakse ökomärkidega tooteid.

Alustatakse uuringuid, millised puhastusvahendid on keskkonnale (seega ka inimestele) kõige ohutumad. Järgmisel aastal tegeleme laste keskkonnakasvatuse, tervislike mahepõllu majandustoodete ja kauakestvate toodete reklaamimisega.

Viibides mõned päevad tagasi Kopenhaagenis ja Stockholmis, võis märgata juba suurt jõulusaginat ja ostupaanikat. Taani keskkonnateadlased väidavad, et Taanis on viimase 40 aasta jooksul tarbimine kahekordistunud. Mõned näited: 1960 sõitsid taanlased 1200 km inimese kohta aastas ja liha söödi 65 kilo. 2000 sõitis taanlane keskmiselt 7200 km aastas ja söi 110 kg liha.

Tarbimine ei õnnesta

Kui kõik planeedi elanikud tahaksid samasugust tarbimise taset nagu keskmisel lääne inimesel, peaks teadlaste arvutuste kohaselt olema maakera 3 korda suurem ehk oleks vaja 3 korda enam maad, et toitu toota, ning 3 korda enam maavarasid ja ressursse, millest seadmeid ning esemeid teha.

Huvitav on fakt, et USAs olid uuringute kohaselt inimesed kõige õnnelikumad 1957. aastal - olgugi, et vahepeal on tarbimine kasvanud kaks korda, ei ole

inimesed sellest suuremat rahulolu ega õnnetunnet saavutanud.

Lääne tarbimisharjumuste juures on saanud probleemiks järjest suurenev kile kasutamine, peaaegu kõik pakitakse plastikusse ja iga kord ostavad mugaavad heaoluühiskonna inimesed ka uue kilekoti. Kuid see ei pea nii olema, kilekotte saab edukalt korduvkasutada ja sellisel moel säästa loodusressursse ja tekitada vähem jäätmeid. Stockholmi suurima kaubamaja Ahlensi tunnustuseks võib öelda, et kookigekste pakkimine oma mitmekordselt kasutuses olnud kilekotti oli täiesti võimalik. Kahjuks ei saa sama öelda näiteks Kalevi firma kaupluse kohta, kus isegi peaaegu põlvili palumise peale ei oldud nõus šokolaadi kaasa võetud kilekotti panema.

Pidev uue kilekoti kui pakendi ostmise on vaid killuke ebavajalikust tarbimisest, ei pea ju kodus igas toas olema teler ja muusikakeskus, vesivoodi ja köögis mitu külmikut.

Oluline on korrakski analüüsida meie tarbimiskäitumist ja ostuotsuseid. Sageli ostame asju, mis hiljem kasutust ei leia - need sai ostetud meeldiva reklaamklipi mõjutusel või sõbral eeskujul. Poes tehtud hetkeotsuse puhul tasuks veelkord mõelda, kui möödapääsmatu ostetava eseme oma mine ikkagi on.

Tartu kontor
Pk. 318
Tartu 50002Tel: (07) 422 532
Fax: (07) 422 084
E-post: info@roheline.ee
URL: www.roheline.eeTallinna kontor
Pk. 1521
Tallinn 10402Tel/faks: (0) 6 413 402
E-post: roheline@online.ee
URL: www.roheline.ee